

Mekhanizm oblikovo-analitychno zabezpechennia pryiniattia upravlynskykh rishen u haluziakh ekonomiky [The mechanism of accounting and analytical support management decisions in industries]. Makiivka: Noulidzh, 2011.

Mintsberg, G. *Struktura v kulake: sozdanie effektivnoy organizatsii* [The structure of the fist: the creation of an efficient organization]. St. Petersburg: Piter, 2004.

Meskon, M. Kh., Albert, M., and Khedouri, F. *Osnovy menedzhmenta* [Fundamentals of Management]. Moscow: Viliams, 2013.

Maniaeva, V. A. "Finansovaya struktura upravleniya raskhodami organizatsii dlya dostizheniya strategicheskikh tseyel" [The financial structure of expenditure management organizations in order to achieve strategic objectives]. *Mezhdunarodnyy bukhgalterskiy uchët*, no. 10 (2011): 34-40.

Mekhanizm zabezpechennia rozvytku Ukrainy: humanitarni ta ekonomichni aspekty [The mechanism of providing Ukraine, humanitarian and economic aspects]. Lutsk: SPD Hadiak Zhanna Volodymirivna, 2013.

Sierikov, A. V. *Upravlinnia orhanizatsiinykh zminamy* [Management of organizational changes]. Kharkiv: Firma «BURUN i K», 2013.

Vilhutska, R. B., Heorhiadi, N. H., and Kniaz, S. V. "Terminologichni osoblyvosti pobudovy orhanizatsiinykh struktur upravlinnia na osnovi teorii mnozhyn" [Terminology features of organizational management structures based on set theory]. <http://ir.nmu.org.ua>

Yankovskiy, N. A. et al. *Sovershenstvovanie sistemy upravleniya promyshlennym predpriyatiem: problemy i resheniya* [Improving the industrial control system now: problems and solutions]. Donetsk: Nord-Press; DonGUU, 2006.

УДК 332.146.2:[65.012.122:338.43]

РОЛЬ І ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ МОНІТОРИНГУ ПРИ СТВОРЕННІ ТА ФУНКЦІОНУВАННІ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ

© 2015 ТКАЧЕНКО С. А.

УДК 332.146.2:[65.012.122:338.43]

Ткаченко С. А. Роль і особливості методології моніторингу при створенні та функціонуванні територіально-виробничих систем

Сучасні умови регулювання регіональних структур і територіальних організацій суб'єктів агропродовольчої сфери поставили нові цілі перед теорією та практикою економічного моніторингу. Найважливішою із цих цілей виступає створення універсальних теоретико-методологічних матеріалів із економічного моніторингу, які дозволяють досліджувати різні аспекти діяльності за певний період часу і відповідають вимогам, що висуваються до побудови подібних систем та організацій суб'єктів агропродовольчої сфери. Методологія являє собою найважливіший елемент методу забезпечення економічно ефективного розвитку підсистеми моніторингу, тому розроблення, затвердження та передача теоретико-методологічних матеріалів та інструктивних вказівок із підсистеми моніторингу територіально-виробничих систем мають бути здійсненими в першу чергу і передувати проведенню проектних робіт за іншими видами забезпечення функції. Серед перспектив подальших розвідок у даному напрямку особливою актуальністю відрізняються складові, спрямовані на визначення суцільного комплексу питань удосконалення методології підсистеми моніторингу у функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери.

Ключові слова: методологія, моніторинг, особливість, роль, створення, територіально-виробнича система, функціонування.

Рис.: 1. **Библ.:** 19.

Ткаченко Сергій Анатолійович – кандидат економічних наук, доцент, в. о. ректора Міжнародного технологічного університету «Миколаївська політехніка» (вул. Нікольська, 11а, Миколаїв, 54030, Україна)

E-mail: nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 332.146.2:[65.012.122:338.43]

Ткаченко С. А. Роль і особливості методології моніторингу при створенні та функціонуванні територіально-виробничих систем

Современные условия регулирования региональных структур и территориальных организаций субъектов агропродовольственной сферы поставили новые цели перед теорией и практикой экономического мониторинга. Важнейшей из этих целей выступает создание универсальных теоретико-методологических материалов по экономическому мониторингу, которые позволяют исследовать различные аспекты деятельности за определенный период времени и отвечают требованиям, предъявляемым к построению подобных систем и организаций субъектов агропродовольственной сферы. Методология представляет собой важнейший элемент метода обеспечения экономически эффективного развития подсистемы мониторинга, потому разработка, утверждение и передача теоретико-методологических материалов и инструктивных указаний из подсистемы мониторинга территориально-производственным системам должна быть осуществлена в первую очередь и предшествовать проведению проектных работ по другим видам обеспечения функции. Среди перспектив дальнейших исследований в данном направлении особой актуальностью отличаются составляющие, направленные на определение цельного комплекса вопросов по совершенствованию методологии подсистемы мониторинга в функционально развитых системах стратегического регулирования региональной структуры и территориальной организации субъектов агропродовольственной сферы.

Ключевые слова: методология, мониторинг, особенность, роль, создание, территориально-производственная система, функционирование.

Рис.: 1. **Библ.:** 19.

Ткаченко Сергей Анатольевич – кандидат экономических наук, доцент, в. о. ректора Международного технологического университета «Николаевская политехника» (ул. Никольская, 11а, Николаев, 54030, Украина)

E-mail: nukoblikaudit@inbox.ru

UDC 332.146.2:[65.012.122:338.43]

Tkachenko S. A. The Role and Characteristics of Methodology of Monitoring In the Creation and Functioning of Territorial Production Systems

Contemporary conditions for management of regional structures and territorial organizations by the actors of agrifood sphere provide new goals for the theory and practice of economic monitoring. The most important of these goals is advocating the creation of universal theoretical-methodological materials on economic monitoring that help to explore the various aspects of activity over a period of time and meet the requirements of building such systems together with organizations by actors of agrifood sphere. The methodology represents an essential element of the method to ensure a cost-effective development of the monitoring subsystem, therefore development, approval and transfer of theoretic-methodological materials, as well as instructions from the subsystem of monitoring the territorial production systems should be implemented first and foremost, preceding the project works as to other types of providing the function. Among the prospects for further research in this area of particular relevance are the components, aimed at defining the whole range of issues as to improving the methodology of the monitoring subsystem in functionally developed systems for strategic management of the regional structure and territorial organization of the entities of the agrifood sphere.

Keywords: methodology, monitoring, characteristic, role, creation, territorial production system, system functioning.

Fig.: 1. **Bibl.:** 19.

Tkachenko Serhii A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Acting Rector of the International Technological University "Mykolaiv Polytechnic" (vul. Nikolska, 11a, Mykolaiv, 54030, Ukraine)

E-mail: nukoblikaudit@inbox.ru

Функція економічного моніторингу, як і будь-яка інша підсистема функціонально розвинутих систем стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери, включає в себе такі забезпечуючі елементи методу: комплекси методологічних, інформаційних, економетричних, технічних та організаційних проектних рішень, необхідних для її проектування, створення, функціонування.

Провідне положення серед них посідає методологічне забезпечення підсистеми, яке являє собою сукупність керівних матеріалів, які визначають зміст моніторингу та регламентують порядок його здійснення на всіх рівнях стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери. Хоча в загальногалузевих керівних методологічних матеріалах зі створення функціонально розвинутих систем стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери цей вид забезпечення не передбачається, практика переконливо свідчить, що економічно ефективне формування і впровадження функцій регулювання можливе тільки на основі глибокого вироблення теоретико-методологічних аспектів кожної конкретної функції, та зокрема моніторингу. Потрібно відзначити той факт, що ще не всі функції регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери однаковою мірою цілком забезпечені науково обґрунтованими методологічними матеріалами. Досить повно забезпечені теоретико-методологічними матеріалами такі функції, як планування та регулювання, за якими наявні затверджені відповідними органами державної влади нормативно-інструктивні матеріали, які визначають порядок виконання вказаних функцій у системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери, та ін.

Менше інших функцій системи регулювання теоретико-методологічними розробками забезпечено моніторинг, у галузі якого, умовно кажучи, сучасна практика все більше висуває нові умови розробникам його теоретичних основ.

Незважаючи на те, що за питаннями функції моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери надруковано велику кількість робіт у виконанні таких авторів, як Є. В. Атамась [1], І. О. Гурбан [2], О. М. Іванова [3], М. О. Квітчук [4], О. В. Коритова [5], Н. П. Пазднікова [6], В. В. Сідорчев [7], Н. С. Чергінцева [8], О. Є. Шарко [9], Ю. Ю. Шувалова [10] та видані інструктивно-методичні матеріали, більшість із них через різні причини не забезпечують комплексного дослідження усіх сторін діяльності територіально-виробничих систем. Слабке теоретичне розроблення та недостатнє практичне використання конкретних методик здійснення функції моніторингу на різних рівнях стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери відзначає значна кількість фахівців. Так, дуже вірно оцінюють наявну ситуацію Д. М. Капля і Р. В. Кашпаров, які

пишуть: «Сучасні дослідження вказують, що на теперішньому етапі розвитку існує слабка розробленість теоретичних проблем раціонального соціально-економічного моніторингу, рекомендації, що мають фрагментарний характер, не доведені до рівня практичного використання. Це ускладнює процес проведення робіт зі створення систем інформаційно-аналітичної підтримки управлінських рішень ... » [11, с. 20].

Сучасні умови регулювання регіональними структурами і територіальними організаціями суб'єктів агропродовольчої сфери, які характеризуються подальшим удосконаленням планово-економічного забезпечення та послідовним впровадженням інноваційно-орієнтованого (науково-технічного) розвитку, широким використанням економіко-математичних методів і електронно-обчислювальної техніки, поставили нові цілі перед теорією та практикою економічного моніторингу. Мабуть, найважливішою з цих цілей виступає створення для територіально-виробничих систем універсальних теоретико-методологічних матеріалів із економічного моніторингу, які дозволяють досліджувати різні аспекти їх діяльності за певний період часу і такі, що відповідають вимогам, які висуваються до побудови ефективних функціонально розвинутих систем стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери та ін.

Для вирішення вказаного завдання уявляється доцільним визначити, яке ж значення потрібно вкладати в саме поняття «методологія» стосовно функції моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери. Окремі пропозиції за цим питанням трапляються в роботах багатьох авторів і, зокрема, таких як Г. Г. Аралбаева [12], О. О. Белова [13], О. В. Глебова [14], Н. О. Казакова [15], М. Я. Крупнін [16], М. К. Купова [17], Ф. А. Мамбетова [18] та інших. Але найбільш чітко і повно трактують зміст методології моніторингу колектив авторів: О. І. Карий, Р. М. Вороніна, Н. О. Маргіта, які відзначають: «За методологічним підходом до організування моніторингу ... можна виділити: функціональний підхід (реалізація функцій моніторингу – інформаційної, аналітичної, діагностичної, прогностичної, контрольної); процесний підхід (формування системи заходів та інструментів, яка забезпечить досягнення цілей моніторингу). На жаль, методичні підходи до застосування процесного підходу в організуванні моніторингу ..., з врахуванням вітчизняних особливостей збору статистичної інформації, у літературі мало розроблені» [19, с. 15].

Однак сучасна практика розроблення та використання теоретико-методологічних матеріалів із моніторингу показує, що це навіть вельми змістовне визначення змісту методології потребує уточнення. Уявляється, зокрема, що методологія моніторингу повинна містити і додатково включати у себе, принаймні ще вісім таких складових елементів методу: *по-перше*, схему та послідовність проведення моніторингу; *по-друге*, способи, прийоми і методи моніторингу техніко-економічної інформації; *по-третє*, перелік організаційних етапів про-

ведення моніторингу; *по-четверте*, способи отримання та обробки інформації, яка використовується для моніторингу; *по-п'яте*, розподіл обов'язків із проведення моніторингу; *по-шосте*, об'єкти моніторингу; *по-сьоме*, цілі моніторингу, тобто визначення того, що і з якою метою повинно відстежуватися та досліджуватися; *по-восьме*, порядок використання отримуваної інформації. Тільки в цьому випадку, на нашу думку, методологія буде всебічно охоплювати підсистему моніторингу в функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери інше.

Як показує досвід створення методологічного забезпечення підсистеми моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери, зміст методології моніторингу, її структура, передбачені в ній технічні рішення в основному визначаються трьома факторами (чинниками) впливу: специфікою об'єктів регулювання; принципами організації регулюючих систем; особливостями моніторингу як функції регулювання. У першому випадку на методологію впливають об'єкти регулювання, в яких, насамперед, знаходять своє відображення конкретні процеси постачання, виробництва готової продукції та її реалізації. У другому випадку на зміст методології впливають цілі та призначення системи регулювання в цілому, існуюча методологія виконання функцій планування і регулювання, у взаємозв'язку з якими здійснюється функція моніторингу. І в третьому випадку зміст методології багато в чому визначається особливостями безпосередньо функції моніторингу – його цілями, методом систематичного стеження за станом і тенденціями розвитку і дослідження, способами та прийомами вивчення господарської діяльності.

Вплив перерахованих чинників веде до того, що створювані для різних об'єктів регулювання методологічні матеріали із моніторингу, з одного боку, утримують яскраво виражені регіональні, галузеві та внутрішньогалузеві особливості, а з іншого – мають досить багато спільного в своєму змісті і інше.

У найзагальнішому вигляді структурна композиція методології підсистеми економічного моніторингу, із точки зору складових її елементів методу, може бути представлена у вигляді такої граф-блок-схеми (рис. 1).

Роль методології моніторингу виробничо-господарської діяльності при формуванні та функціонуванні територіально-виробничих систем важко переоцінити, але особливо вона зростає в умовах створення функціонально розвинутих систем стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери, подальшого поглиблення та трансформації ринкових процесів у національній економіці України. Удосконалення моніторингу веде до створення якісно нового механізму реалізації цієї функції, до інтенсифікації і розвитку методів здійснення моніторингу. Тому в процесі організації підсистеми моніторингу у функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери більш за все відчувається потреба у всебічно обґрунтованих теоретико-методологічних матеріалах. Це пояснюється тим, що методологія моніторингу дозволяє, з одного боку, встановити перелік обліково-економічної і аналітичної інформації, потрібної для прийняття регулюючих рішень, а з іншого боку – визначити потреби в початковій інформації, яка потрібна для виконання відповідних розрахунків. Тобто, методологія надає можливість визначити інформаційний вихід та інформаційний вхід підсистеми моніторингу.

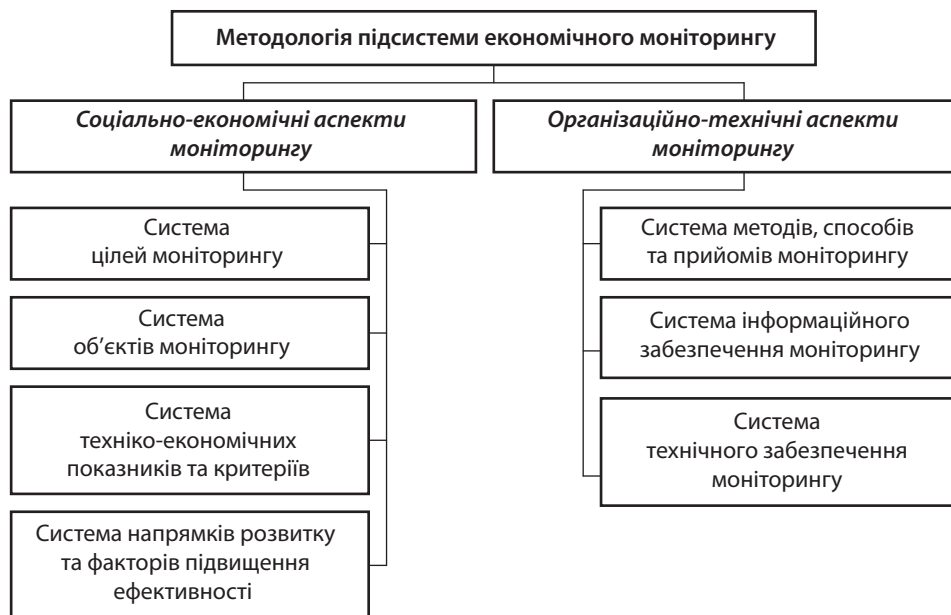

Рис. 1. Структурні елементи методології підсистеми моніторингу у функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери

Відображаючи комплексно всі сторони та процеси виробничо-господарської діяльності регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери, методологія формує склад задач підсистеми моніторингу, визначає їх взаємозв'язки та послідовність вирішення, що забезпечує побудову моделі функціонально розвинутої структури підсистеми.

Пропонуючи методи, способи та прийоми дослідження різних аспектів виробничо-господарського процесу, методологія тим самим дозволяє визначити алгоритми вирішення (принципові схеми розрахунку) задач підсистеми моніторингу. Надаючи вказівки щодо використання результатів моніторингу, методологія створює можливість вибору найбільш придатних методів, способів та форм надання вихідних інформаційних даних підсистеми моніторингу тощо.

При відсутності точних постановок обліково-економічних та аналітичних завдань методологія виступає практично єдиним джерелом інформаційних даних для вироблення попередніх керуючих рішень у галузі технічного і організаційного забезпечення підсистеми моніторингу. При цьому теоретико-методологічні матеріали повинні задовольняти таким ключовим вимогам:

1. Методологія підсистеми моніторингу повинна забезпечувати реалізацію встановлених цілей дослідження (надавати висновки відносно процесів, які відбуваються; забезпечувати можливість складання прогнозу на перспективу).

2. Методологія повинна передбачати суцільне за охопленням та безперервне за часом вивчення процесів виробничо-господарської діяльності (усі аспекти діяльності систем стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери – економічні, технічні, соціальні та інші повинні підлягати моніторингу в усі часові інтервали).

3. У методології повинні бути відображені функціонально необхідні процеси підсистеми моніторингу при створенні, функціонуванні територіально-виробничих систем, а не ті, що традиційно склалися на об'єкті регулювання.

4. Запропоновані в методології методи, способи та прийоми дослідження виробничо-господарської діяльності повинні бути обґрунтовані та зорієнтовані на отримання необхідної та достатньої економіко-аналітичної інформації тощо;

5. Методологія повинна бути системним описом виконання функції моніторингу виробничо-господарської діяльності на відповідному рівні функціонально розвинутої системи стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери інше.

ВИСНОВКИ

Таким чином, узагальнюючи викладене, можна відверто сказати, що методологія являє собою найважливіший елемент методу забезпечення економічно ефективного розвитку підсистеми моніторингу, який багато

в чому визначає функцію і характер рішень за іншими, такими, що її забезпечують, складовими елементами. Внаслідок цього очевидно, що розроблення, затвердження та передача теоретико-методологічних матеріалів і інструктивних вказівок із підсистеми економічного моніторингу територіально-виробничим системам, які проектують у функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери підсистему моніторингу, повинна бути здійснена в першу чергу і передувати проведенню проектних робіт за іншими видами забезпечення функції та інше. Серед перспектив подальших розвідок у даному напрямку розвитку особливою актуальністю, на наш погляд, відрізняються складові, спрямовані на визначення суцільного комплексу питань удосконалення методології підсистеми економічного моніторингу у функціонально розвинутих системах стратегічного регулювання регіональною структурою та територіальною організацією суб'єктів агропродовольчої сфери. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Атамась Е. В.** Стратегический антикризисный мониторинг состояния территориальных образований : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Атамась Евгения Владимировна ; Майкопский государственный технологический университет. – Краснодар, 2007. – 205 с.
2. **Гурбан И. А.** Мониторинг социально-экономических последствий распространения наркомании в регионе : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Гурбан Инесса Александровна ; Институт экономики УрО РАН. – Екатеринбург, 2008. – 282 с.
3. **Иванова О. Н.** Социально-экономический мониторинг регионального рынка образовательных услуг : автореф. дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Иванова Оксана Николаевна ; С.-Петерб. университет экономики и финансов. – Санкт-Петербург, 2008. – 21 с.
4. **Квитчук М. А.** Методы мониторинга масштабов теневой экономики как угрозы экономической безопасности государства : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Квитчук Маргарита Александровна ; С.-Петерб. университет МВД РФ. – Санкт-Петербург, 2009. – 125 с.
5. **Корытова Е. В.** Мониторинг процессов социально-экономического развития региона : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 – Экономика и управление народным хозяйством / Корытова Елена Васильевна ; Вост.-Сиб. гос. технол. универ-т. – Улан-Удэ, 2010. – 207 с.
6. **Паздникова Н. П.** Формирование системы мониторинга реализации программы социально-экономического развития региона : автореф. дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Паздникова Наталья Павловна ; Перм. государственный ун-т. – Пермь, 2007. – 24 с.
7. **Сидорчев В. В.** Мониторинг устойчивости развития региональной экономики: методы и инструментарий : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Сидорчев Виктор Васильевич ; Майкопский государственный технол. университет. – Майкоп, 2011. – 162 с.
8. **Чегринцева Н. С.** Совершенствование системы мониторинга корпоративной социальной ответственности : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Чегринцева Наталья Сергеевна ; Институт экономики УрО РАН. – Ростов-на-Дону, 2012. – 221 с.
9. **Шарко Е. Е.** Мониторинг в системе стратегического управления экономическими системами : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Шарко Елена Евгеньевна ; Тихоокеанский государственный университет. – Хабаровск, 2010. – 156 с.
10. **Шувалова Ю. Ю.** Совершенствование мониторинга социально-экономического развития региона : автореф. дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Шувалова Юлия Юрьевна ;

С.-Петербург. гос. университет сервиса и экономики. – Санкт-Петербург, 2012. – 21 с.

11. Капля Д. Н. Информационный мониторинг в процессе стратегического управления социально-экономическим развитием региона / Д. Н. Капля, Р. В. Кашпаров // Вестник Алтайской государственной педагогической академии. – 2013. – № 17. – С. 19–22.

12. Аралбаева Г. Г. Методология и организация мониторинга региональной социально-экономической системы : дисс. ... д-ра экон. наук : 08.00.05 / Аралбаева Галия Галаутдиновна ; Оренбургский государственный ун-т. – Оренбург, 2009. – 347 с.

13. Белова Е. О. Методология мониторинга факторов эффективного использования минерально-сырьевого комплекса региона, угрожающих экономической безопасности : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Белова Елена Олеговна ; Ставропольский государственный университет. – Ставрополь, 2007. – 193 с.

14. Глебова О. В. Методологические основы формирования системы оценки и мониторинга НИОКР на научно-производственных предприятиях : дисс. ... д-ра экон. наук : 08.00.05 / Глебова Ольга Владимировна ; Нижегородский государственный технический университет. – Нижний Новгород, 2012. – 393 с.

15. Казакова Н. А. Методология статистического мониторинга и анализа инвестиционного развития региона : дисс. ... д-ра экон. наук : 08.00.12 / Казакова Наталия Александровна ; Российская экономическая академия имени Г. В. Плеханова. – Москва, 2008. – 327 с.

16. Крупинин Н. Я. Методология мониторинга развития лесного хозяйства и лесопользования на интенсивно-осваиваемых территориях: на примере ХМАО-Югры : дисс. ... д-ра экон. наук : 08.00.05 / Крупинин Николай Яковлевич ; Московский государственный университет леса. – Екатеринбург, 2009. – 312 с.

17. Купова М. К. Методология скользящего мониторинга в региональной экономике: инструментарий исследования, закономерности формирования и направления развития: на материалах Кабардино-Балкарской Республики : дисс. ... д-ра экон. наук : 08.00.05 / Купова Мадина Кашифовна ; Даг. гос. универ-т. – Нальчик, 2011. – 407 с.

18. Мамбетова Ф. А. Управление устойчивым развитием территории на основе организации мониторинга и комплексной оценки социально-экономического потенциала региона: теория, методология, практика: на материалах регионов Юга России : автореф. дисс. ... д-ра экон. наук : 08.00.05 / Мамбетова Фатимат Абдуллаховна ; Дагестанский государственный университет. – Махачкала, 2012. – 42 с.

19. Карий О. I. Мониторинг социально-экономического развития самоврядной территориальной громады в процесі реалізації стратегічного плану її розвитку / О. I. Карий, Р. М. Вороніна, Н. О. Маргіта // Регіональна економіка. – 2015. – № 2 (76). – С. 14–21.

REFERENCES

Atamas, E. V. "Strategicheskii antikrizisnyy monitoring sostoyaniya territorialnykh obrazovaniy" [Strategic anti-crisis monitoring of the state territorial entities]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2007.*

Aralbaeva, G. G. "Metodologiya i organizatsiya monitoringa regionalnoy sotsialno-ekonomicheskoy sistemy" [Methodology and organization of monitoring of the regional socio-economic system]. *Diss. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.05, 2009.*

Belova, E. O. "Metodologiya monitoringa faktorov effektivnogo ispolzovaniya mineralno-syryevogo kompleksa regiona, ugrozhayushchikh ekonomicheskoy bezopasnosti" [The monitoring methodology factors efficient use of the region's mineral complex, threatening economic security]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2007.*

Chegrintseva, N. S. "Sovershenstvovanie sistemy monitoringa korporativnoy sotsialnoy otvetstvennosti" [Improving CSR monitoring system]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2012.*

Gurban, I. A. "Monitoring sotsialno-ekonomicheskikh posledstviy rasprostraneniya narkomanii v regione" [Monitoring the socio-economic impact of the spread of drug abuse in the region]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2008.*

Glebova, O. V. "Metodologicheskie osnovy formirovaniya sistemy otsenki i monitoringa NIOKR na nauchno-proizvodstvennykh predpriyatiyakh" [Methodological bases of formation of R & D evaluation and monitoring system on the research and production enterprises]. *Diss. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.05, 2012.*

Ivanova, O. N. "Sotsialno-ekonomicheskii monitoring regionalnogo rynka obrazovatelnykh uslug" [Socio-economic monitoring of the regional market of educational services]. *Avtoref. diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2008.*

Kvitchuk, M. A. "Metody monitoringa masshtabov tenevoy ekonomiki kak ugrozy ekonomicheskoy bezopasnosti gosudarstva" [Methods of monitoring the extent of the shadow economy as an economic threat to the security of the state]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2009.*

Kaplia, D. N., and Kashparov, R. V. "Informatsionnyy monitoring v protsesse strategicheskogo upravleniya sotsialno-ekonomicheskim razvitiem regiona" [Information Monitoring in the process of strategic management of socio-economic development of the region]. *Vestnik Altayskoy gosudarstvennoy pedagogicheskoy akademii*, no. 17 (2013): 19–22.

Korytova, E. V. "Monitoring protsessov sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya regiona" [Monitoring of the processes of socio-economic development of the region]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2010.*

Kazakova, N. A. "Metodologiya statisticheskogo monitoringa i analiza investitsionnogo razvitiya regiona" [Methodology of statistical monitoring and analysis of investment development of the region]. *Diss. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.12, 2008.*

Krupinin, N. Ya. "Metodologiya monitoringa razvitiya lesnogo khoziaystva i lesopolzovaniya na intensivno-osvaivaemykh territoriyakh: na primere KhMAO-Yugry" [The monitoring methodology development of forestry and forest management at the intensive-developed territories: the example of Khanty-Ugra]. *Diss. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.05, 2009.*

Kupova, M. K. "Metodologiya skolzyashchego monitoringa v regionalnoy ekonomike: instrumentariy issledovaniya, zakonomenosti formirovaniya i napravleniya razvitiya: na materialakh Kabardino-Balkarskoy Respubliki" [Methodology for monitoring moving in the regional economy: research tools, laws of formation and development directions: on materials of the Kabardino-Balkarian Republic]. *Diss. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.05, 2011.*

Kariy, O. I., Voronina, R. M., and Marhita, N. O. "Monitorynh sotsialno-ekonomicheskogo rozvytku samovriadnoi terytorialnoi hromady v protsesi realizatsii stratehichnogo planu ii rozvytku" [Monitoring the socio-economic development of self-governing territorial community in the implementation of the strategic plan of development]. *Rehionalna ekonomika*, no. 2(76) (2015): 14–21.

Mambetova, F. A. "Upravlenie ustoychivym razvitiem territorii na osnove organizatsii monitoringa i kompleksnoy otsenki sotsialno-ekonomicheskogo potentsiala regiona: teoriya, metodologiya, praktika: na materialakh regionov Yuga Rossii" [Sustainable development management area on the basis of the monitoring organization and a comprehensive assessment of the socio-economic potential of the region: the theory, methodology, practice: the materials to the regions of Southern Russia]. *Avtoref. diss. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.05, 2012.*

Pazdnikova, N. P. "Formirovanie sistemy monitoringa realizatsii programmy sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya regiona" [Formation of the system of monitoring the implementation of the program of socio-economic development of the region]. *Avtoref. diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2007.*

Sidorchev, V. V. "Monitoring ustoychivosti razvitiya regionalnoy ekonomiki: metody i instrumentariy" [Monitoring the stability of regional economy development: methods and tools]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2011.*

Sharko, E. E. "Monitoring v sisteme strategicheskogo upravleniya ekonomicheskimi sistemami" [Monitoring of the system of strategic management of economic systems]. *Diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2010.*

Shuvalova, Yu. Yu. "Sovershenstvovanie monitoringa sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya regiona" [Improving the monitoring of socio-economic development of the region]. *Avtoref. diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05, 2012.*